

17.07.06

Vejledning til Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 9 af 5. juli 2006 om beskyttelse og fangst af hvalros.

Begrundelse for vejledning

Vejledningen er udarbejdet til intern brug og fortolkning med henblik på vidensforankring i afdelingen. Mange §'er er enslydende med isbjørnebekg. fra 2005, hvorfor en del af bemærkningerne er enslydende med isbjørnevejledningen, fra efteråret 2005.

I vejledningen er samlet kommentarer, begrundelser for ændringer i forhold til tidligere bekendtgørelse samt en del af høringssvarene.

Bemærkninger til de enkelte §-er

§ 1

Angiver at bekendtgørelsen vedrører hvalros og at det er inden for grønlandsk land- og fiskeriterritorium at bekendtgørelsen er gældende. Desuden henvises der til, at der er særskilte bekendtgørelser om Nationalparken og Naturreservatet i Melville Bugten. Bekendtgørelsen om hvalros gælder sideordnet med de to andre bekendtgørelser. Der kan derudover være fastsat yderligere regulering via kommunale vedtægter, jf. hjemmelen hertil i § 13.

§ 2

Stk. 1:

Udgangspunktet er, at hvalros er fredet men at fangst dog må foregå indenfor den fastsatte kvote jf. § 3 og indenfor jagttiden, jf. § 3, stk. 3. Når kvoten er opbrugt, må der ikke foretages yderligere fangster, og såfremt dette sker, er der i § 4, stk. 3 mulighed for, at Landsstyremedlemmet for fangst kan nedsætte kommunens kvote for det pågældende eller for det efterfølgende kvoteår.

Hvalros på land eller landgangspladser er totalfredet. Fredningen er medtaget efter GN's bemærkninger, hvor man har kendskab til flere observationer af hvalrosser på land i de senere år i Central Vestgrønland. Dette skyldes muligvis at der er for lidt is, og med de forestående klimaændringer er det vigtigt at sikre hvileplader og eventuelle landgangspladser til hvalrosserne. Hvalrosser hviler på isen eller på land.

Stk. 2-5:

Unger i følgeskab med voksne hunner er uanset størrelse og alder fredet. Det samme er tilfældet med voksne hunner. Definitionerne er angivet i stk. 4 og 5. Vurderingen af, hvorvidt der er tale om en voksen hun vil være en vurderingssag men stk. 4 er retningsgivende for hvorledes det vurderes om der er tale om en voksen hun. Sammenholdt med harpuneringskravet i § 9, stk. 3, skal fangeren så tæt på hvalrossen, at det er muligt at vurdere stødtændernes længde og dermed om der er tale om en voksen hun.

I Qaanaaq kommune er det tilladt at fange unger og hunner, idet hunnerne fanges i tyndisen i foråret (jollefangst), samt af hensyn til hvalrossens økonomiske og traditionelle betydning for denne kommune.

§ 3

Beslutningen om indførelse af kvoter på hvalros blev truffet af landsstyret i 2000. Beslutningen er bl.a. truffet af hensyn til, at fangsten skal ske på et bæredygtigt grundlag og som en sikring af bestandenes størrelse.

Stk. 1:

Landsstyret fastsætter kvoten, ligesom tilfældet er med kvoter for narhval, hvidhval og isbjørn. De hensyn landsstyret skal varetage, er det til enhver tid indgåede internationale aftaler, den biologiske rådgivning og brugerviden. Brugerviden skal forstås bredt og omfatter bl.a. informationer fra borgerne. Kvoten skal forinden vedtagelse forelægges Fangstrådet til høring. Bestemmelsen følger Landstingslov nr. 12 af 29. oktober 1999 om jagt og fangst § 2, stk. 3 og 4 hvoraf fremgår, at i forbindelse med administration af fangst- og jagtforhold skal der lægges vægt på inddragelse af fanger og brugerviden udmøntet bl.a. via relevante hovedorganisationer samt Fangstrådet, og at landsstyret kan fastsætte yderligere bestemmelser om inddragelse af fanger- og brugerviden i forbindelse med administrationen.

Stk. 2:

Kvoten kan begrænses indenfor køn, alder eller indeles i mindre kvoter. Der kan foretages en begrænsning, således at fangst kun må foretages på det ene køn, indenfor bestemte aldersgrænser og/eller indeles i mindre kvoter. Jagttiden fremgår af stk. 3.

Stk. 3:

Bestandenes afgrænsninger følger de fra biologerne givne bestande. Fra biologisk side var der en anbefaling af at fredningsområdet blev udvidet til at omfatte området op til 70°30'N. Dette blev ikke en del af bkg. Fangsten blev derimod indskrænket til en begrænset periode i området. Jagtperioderne er fastsat efter udkastet fra 2002.

§ 4

Stk. 1:

Fangstrådet skal, jf. Landstingslov nr. 9 af 15. april 2003 om ændring af landstingslov om fangst og jagt i lovens § 16, høres i forbindelse med fastsættelse af kvoter. Den kommunale fordeling af den af landsstyret fastsatte kvote foretages af Landsstyremedlemmet efter høring af KNAPK og KANUKOKA. Kvoten fordeles kommunevis af hensyn til forvaltningen heraf.

Stk. 2:

Kommunalbestyrelsen kan pålægges at varetage den administrative forvaltning i forbindelse med de kommunale fangstkvoter. En del af den administrative forvaltning, der skal foretages af kommunerne fremgår af §§ 6, 7, 10, stk. § 11, stk. 1, 2 og 5 og evt. § 13.

Stk. 3:

Landsstyremedlemmet "kan" vælge at ulovlig fangst skal fratrækkes den pågældende kommunes kvote i det pågældende eller efterfølgende år. Dette er for at sikre, at kommunerne holder øje med kvoteforbruget og det bliver et fælles ansvar, at kvoten ikke overskrides.

§ 5

Stk. 1:

Bestemmelsen er med for at understrege kravet om licens, således at kvoteforbruget kan følges nøje. Bestemmelsen er enslydende med tilsvarende bestemmelse i bekendtgørelserne om jagt på rensdyr, moskusokse og isbjørn. Licens og gyldigt erhvervsjagtbevis bør medbringes under fangsten, jf. bl.a. Jagt- og fiskeribetjentenes bemyndigelse til at få fremvist gyldig legitimation for, at en person har ret til at jage i § 15, stk. 2 i Landstingslov nr. 12 af 29. oktober 1999 om fangst og jagt.

§ 6

Stk. 1:

For at få licens skal ansøgeren:

- 1) Have gyldigt erhvervsjagtbevis på ansøgningstidspunktet. Det fremgår af Landstingslov om fangst og jagt § 4, stk. 2 og Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 20 af 27. november 2003 om erhvervsjagtbeviser, hvilke krav der stilles til ansøgere til erhvervsjagtbevis
- 2) Og have folkeregisteradresse i den kommune, hvor der ansøges om licens

”Licens” skal forstås i overensstemmelse med Landstingslov nr. 12 af 29. oktober 1999 om fangst og jagt § 3, stk. 2, hvor ”licens” defineres som ”en ret til fangst og jagt på en bestemt art, som landsstyret kan meddele en person eller et fartøj”.

Stk. 2:

Det er op til den enkelte kommune at vælge en praksis med hensyn til fordeling af licenser i tilfælde, hvor der er flere ansøgninger end licenser. Direktoratet lægger vægt på, at lokale hensyn, f.eks. fangstkulturelle tages med i betragtning i forbindelse med fordelingen af licenserne, hvorfor dette er lagt ud til de enkelte kommuner. Fordelingen kan være således, at fordelingen foretages efter en turnus, hvor der tages hensyn til forrige års fangst og ikke anvendte licenser. Fordeling kan også ske efter et listesystem, hvor de som først ansøger først får tildelt licens, der kan tages hensyn til traditionelle hvalrosfangere eller udlevering kan ske til alle ansøgere (”frit-stillet” – kommunen skal være opmærksom på at denne er ansvarlig for at fangsten stoppes, når kvoten er opbrugt). Kommunen skal huske det forvaltningsretlige princip angående saglighed i forbindelse med opstillingen af kriterier for tildeling af licens og lighedsgrundsætningen.

Stk. 3:

Rapporteringsskema skal udleveres samtidig med licensen.

Stk. 4:

Det er kommunens ansvar, at der føres sikker kontrol med, hvornår den tildelte kvote er opbrugt. Såfremt kvoten overskrides, kan dette få konsekvenser for fordelingen af kvoter for det næste år, jf. § 4, stk. 3

Stk. 5:

Skriftlig meddelelse skal gives til Direktoratet fra kommunen, når kommunekvoten er opbrugt, således at Direktoratet kan følge kvoteforbruget løbende for hele landet.

§ 7

Stk. 1:

Kommunen fastsætter en tidsfrist for afhentning af de udstedte licenser, således at uafhentede licenser kan fordeles til andre ansøgere, jf. stk. 2. Licenser, der ikke vil blive benyttet, skal snarest returneres til kommunen, således at licensen kan genfordeles indenfor det pågældende kvoteår.

Stk. 2:

Uafhentede licenser kan genfordeles blandt ansøgerne. Kommunen afgør hvorledes genfordeling skal ske, og fastsætter et tidspunkt herfor inden fangstperioden starter.

§ 8

Stk. 1:

Under fangsten skal fangeren være i besiddelse af gyldig licens samt gyldigt erhvervsjagtbevis. Licens og gyldigt erhvervsjagtbevis bør medbringes under fangsten, jf. bl.a. jagt- og fiskeribetjentenes bemyndigelse til at få fremvist gyldig legitimation for, at en person har ret til at jage i § 15, stk. 2 i Landstingslov nr. 12 af 29. oktober 1999 om fangst og jagt. Såfremt fangeren ikke længere er ihændeher af et gyldigt erhvervsjagtbevis skal en ubenyttet licens tilbageleveres til kommunekontoret i kommunen, hvor licensen er udstedt.

Licensen er personlig og må ikke overdrages eller sælges til andre. Bestemmelsen er enslydende med § 6, stk. 2 i Bekendtgørelse nr. 6 af 8. februar 2001 om jagt på rensdyr samt bekendtgørelsen om beskyttelse og fangst af isbjørn.

Stk. 2:

Én licens giver adgang til nedlæggelse af én hvalros. Licensen skal anvendes i det kvoteår, hvor licensen er udstedt. Licensen kan således ikke ”gemmes” og anvendes i senere år. At én licens giver adgang til nedlæggelse af én hvalros er ikke ensbetydende med at én fanger kun kan have én licens. Det er helt op til den enkelte kommunalbestyrelse at beslutte, hvordan kvoten skal fordeles jf. § 6, stk. 2. For visse kommuners vedkommende kan det forekomme, at kvoten er højere end antallet af hvalrosfangere. Jagtperioden for hvalros er påtrykt licensen og fangsten skal ske indenfor perioden. Perioden fremgår også af § 3.

§ 9

Stk. 1:

Der må ikke under fangsten eller som befordring til og fra fangstområdet anvendes fly, helikoptere, motordrevne køretøjer (herunder snescootere) eller både over 20 BRT/15 BT. Bestemmelsen tager hensyn til, at fangsten skal foretages på traditionel vis eller fra mindre både. Hensigten bag bestemmelsen er desuden hensynet til mindst mulig forstyrrelse i naturområdet. Bestemmelsen skal forstås i overensstemmelse med Landstingslov nr. 12 af 29. oktober 1999 om fangst og jagt § 3, stk. 3, hvori definitionen af ”fartøj” og ”køretøj” er angivet til ”ethvert transportmiddel til vands eller lands der benyttes i forbindelse med fangst, jagt og fiskeri eller som transportmiddel til og fra fangstområdet”. I den tidligere bekendtgørelse var der mulighed for at kunne gives dispensation til anvendelse af snescootere til brug for transport af hvalrosfangster såfremt is- og vejrforhold gjorde

det nødvendigt hurtigt og ved ekstraordinær indsats at bjærge fangsten. Bestemmelsen er ikke medtaget i den nye bekendtgørelse, idet der ikke er nogle kommuner er gjort bemærkninger herom i forbindelse med høring af disse.

Stk. 2:

Riffel med minimum kaliber 30.06 (7.62 mm) skal anvendes til fangsten. Denne må ikke være hel- eller halvautomatisk. Ammunitionen skal være spidskappet kugle. Begrundelsen herfor er at en blødnæset kugle ofte kun sidder fast i huden eller ikke går igennem hvalrosskallen. Kravet om at hel- og halvautomatiske rifler ikke må anvendes skal læses i sammenhæng med Landstingslov nr. 12 af 29. oktober 1999 om fangst og jagt § 9, stk. 1.

Stk. 3:

Kravet er nyt i forhold til den tidligere bekendtgørelse. I den tidligere gældende bekendtgørelse skulle kun anskudte hvalros harpunereres. Kravet er medtaget for at undgå at hvalros synker og dermed mistes. Hvalros synker med det samme, hvis de ikke er harpuneret og derfor har tabene hidtil været store.

Stk. 4:

Skal sikre, at så meget af den nedlagte hvalros som anvendes, og ikke blot efterlades.

§ 10

Stk. 1:

Hensigten med bestemmelsen er at forhøje kontrollen med at hvalros kun nedlægges på baggrund af lovlig licens. Bestemmelsen sikrer samtidig med, jf. § 11, at fangstrapportering sker.

Stk. 2:

Indehaveren er ansvarlig for at have påtegnet kopi af licensen, og at det af kopien endvidere fremgår, at registrering er sket hos den kommunale myndighed.

Stk. 3:

Det er en dispensationsbestemmelse i forhold til stk. 1, således at det salg kan påbegyndes på dage, hvor kommune- eller bygdekantoret ikke er åbent, såfremt fangeren har behov herfor. Registrering skal foretages straks dette er muligt.

Stk. 4:

Ved videresalg og indhandling af kranium, tænder samt knogler (herunder penisben) fra hvalros skal kopi af den påtegnede og stemplede licens udleveres til køber. Det vil på denne måde være muligt at spore alle dele fra nedlagte hvalros tilbage til fangeren og licensen, og derved undgå ulovlig fangst.

Stk. 5:

Hensigten med at gøre det strafbart at købe eller modtage dele fra ulovligt nedlagte isbjørne er at modvirke, at hvalros nedlægges uden lovlig licens.

§ 11

Stk. 1:

Fangstrapporteringen til kommunen af hver fangst eller anskydning af hvalros er vigtig af hensynet til sikring af, at kvoten og dermed fangsten er bæredygtig og at de offentlige fangsttal er korrekte. Rapporteringsskemaerne indgår i fangststatistikkerne, og er en formaliseret og nødvendig vidensformidling fra lokale brugere til forvalterne og biologerne. Skemaet afleveres samtidig med at licensen påstemples. Såfremt licensindehaveren ikke ønsker at sælge dele af hvalrossen, skal skemaet indleveres uden nødtigt ophold (hvormed menes så snart det er muligt) til kommunen.

Stk. 2:

Såfremt fangeren ikke ønsker at sælge dele af hvalrossen, men selv ønsker at anvende alle dele, skal fangsten stadig anmeldes til kommunen via bilagets rapporteringsskema snarest muligt. ”Snarest muligt” må vurderes under hensyntagen til at kommunen skal kunne følge kvoteforbruget og standse fangsten, når kvoten er opbrugt, således at der ikke foretages ulovlige fangster, der kan medføre nedsættelse af næste års kvote, jf. § 4, stk. 3. Vejret m.v. kan imidlertid umuliggøre at skemaet afleveres straks. Skemaet skal afleveres så snart det er muligt for licensindehaveren.

Stk. 3:

Det er afgørende af hensyn til at jagten skal foregå på et bæredygtigt grundlag, at fangsten også indberettes til Piniarneq via årsregistreringsskemaet. Kravet til at aflevere fangstregistreringsskemaet fremgår af Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 20 af 27. november 2003 om erhvervsjagtbeviser § 10 og Hjemmestyrets bekendtgørelse nr. 21 af 28. november 2003 om fritidsjagtbeviser § 8. Fangsten indgår dermed i statistikken over al fangst i Grønland. Disse tal sammen med informationer fra rapporteringsskemaet (bilaget) anvendes også i internationale sammenhænge i forbindelse med vurderinger af bestandsstørrelser, fangsttryk og geografisk fordeling.

Stk. 4:

Såfremt flere har været med i fangsten, er det vigtigt, at én, og kun én!, er rapporteringsansvarlig og sørger for at rapporteringsskemaet (bilaget) udfyldes. Det er i den forbindelse nærliggende, at det er licensindehaveren, der melder fangsten til kommunen. Det er ligeledes kun denne person, der skal indberette til Piniarneq via årsregistreringsskemaet, således at fangsten af den samme hvalros ikke tælles med flere gange i statistikken.

Stk. 5:

Retningslinier for kommunerne. Det er nødvendigt, at Direktoratet modtager de udfyldte skemaer hver måned, således at jagtdatabasen kan opdateres løbende. Der er på denne baggrund fastsat en tidsfrist for kommunerne for indsendelse af rapporteringsskemaerne til Direktoratet.

§ 12

Stk. 1:

Bestemmelsen er en generel henvisning til kriminallovens regler om nødret og nødværge, således at disse kommer til anvendelse såfremt en person er udsat for at en hvalros udgør en trussel mod den

personlige sikkerhed. Det er vurderet, at der kan forekomme tilfælde, hvor nødrets- eller nødværgebestemmelserne kan finde anvendelse i forbindelse med hvalrosangreb, fx. af kajak.

Det er tilføjet, at alle dele fra en hvalros nedlagt i nødret eller nødværge skal tilgå Grønlands Hjemmestyre, således at der ikke opstår situationer, hvor det er tvivlsomt, hvorvidt hvalrossen er skudt i nødværge eller af hensyn til videresalg/eget forbrug. Landsstyremedlemmet kan, jf. § 17, stk. 3 træffe afgørelse om, at delene fra den nedlagte hvalros skal tilgå andre end Hjemmestyret, såfremt der er en saglig begrundelse herfor.

Stk. 2:

Der skal gives besked til Direktoratet fra personen, der har nedlagt hvalrossen. Såfremt dette ikke er muligt, skal der gives besked fra andre, der har kendskab til hændelsen, og Direktoratet kan derefter vurdere sagen.

§ 13

Kommunalbestyrelsen kan fastsætte yderligere reguleringer i henhold til bestemmelserne §§ 3, stk. 3, §§ 6, 7, 9 og 10 samt udstede retningslinier for udøvelsen af jagten i visse områder inden for kommunen. Der kan være særligt følsomme områder, hvor fx jagtmetoden skal skærpes eller der skal tages særlige hensyn til omgivelserne. De kommunale vedtægter skal stadfæstes af Landsstyremedlemmet.

§ 14

Stk. 1:

Idet beskyttelse af hvalros har høj prioritet, skal al immobilisering og mærkning godkendes af Landsstyremedlemmet. Landsstyremedlemmet og dermed Direktoratet orienteres på denne måde løbende om videnskabelige undersøgelser, der foretages mht. hvalros. Bestemmelsen bliver fx aktuel, når biologer laver undersøgelser, hvor bedøvelse er nødvendigt i udførelsen af arbejdet

Stk. 2

Indfangning af hvalros eller hvalrosunger med henblik på fangenskab må ikke ske uden tilladelse fra Landsstyret. Bestemmelsen skal ses i lyset af dyreværnsloven samt målet om at opretholde en bæredygtig fangst og stabil eller voksende hvalrosbestand i landet.

§ 15

Landsstyremedlemmet kan give dispensation fra bestemmelserne i bekendtgørelsen, såfremt dette er nødvendigt af hensyn til foretagelse af videnskabelige undersøgelser eller undersøgelser af de levende ressourcer. Bestemmelsen skal læses i overensstemmelse med Landstingslov nr. 12 af 29. oktober 1999 § 11. I dispensationstilfælde bør Grønlands Naturinstitut, forinden dispensationen gives, høres om deres vurdering af sagen.

§ 16

Landsstyremedlemmet kan fastsætte vilkår i forbindelse med fangsten, fx krav om levering af dele af hvalros til biologiske undersøgelser, herunder køns- eller aldersbestemmelse via vævsprøver. Vilkårene kan bl.a. fremgå af licensen.

§ 17

Stk. 1:

Ved overtrædelse af de nævnte bestemmelser kan lovovertræderen idømmes bøde. Jf. stk. 2 kan konfiskation også forekomme.

Stk. 2:

Bestemmelsen henviser blot til at konfiskation kan ske. Konfiskation sker med hjemmel i Kriminallovens regler.

Stk. 3:

Landsstyremedlemmet beslutter, hvorledes konfiskerede dele fra hvalros skal anvendes.

Stk. 4:

Såfremt stadfæstede kommunale vedtægter, der er udstedt i medfør af bekendtgørelsen, indeholder regler om at overtrædelse af vedtægterne medfører bøde og konfiskation, er der mulighed herfor. Der skal i vedtægten være en regel herom.

§ 18

Stk. 1:

Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. august 2006.

Bilag; særmeldingsskema

Skemaet er udarbejdet i samarbejde med biolog Erik Born fra Grønlands Naturinstitut.